

Tants ümber

„Viini veri” püsib endiselt kuum

Kuulsa Johann Strauss seniori valsikuningast mantlipärija operett „Viini veri” troonib pärast esmalavastusele järgnenud kolmekümneaastast vaheaega taas „Estonia” teatris. Veidi üle kuu repertuaaris olnud lavateosest on saanud „Estonia” kassatükk, selle erakordsest menust annavad tunnistust jätkuvalt viimse kohani väljamüüdnud saalid.

Kahtlemata tõstab nüüdse „Viini vere” populaarsust seik, et lavastajatöö pärineb viinlannalt **Monika Wieslerilt**, kes oma lemmikalaks valinud just viini opereti. Tema versiooni Viini kongressi aegsest kolossaalsest tantsupeost Straussi kauni muusika saatel võib pida meelelahutuseks selle parimas tähenduses.

„Viini veri” on süntees Johann Strauss juuniori tuntumatest valssidest, galoppidest ning muust tollaegsest olustikumusikast. Ehkki tegevus toimub kurikuulsa Viini kongressi ajal, jäävad poliitilised sündmused toimuval rohkem taustaks.

Ajuti ununema kipuvad viibimist pöördeliste ajaloosündmuste epohhis aitavad meenu-

tada **Eldor Renteri** lavakujundus ja kostümeeritud etenduse juht, *Maitre de Plaisir* (**Hans Miilberg** või **Rein Taidla**). Arvestades „Estonia” teatri tagasihoidlike võimalustega on Renter väheste ampiiristiilile iseloomulike elementidega saavutanud tervikliku ajastutruu mulje.

Lisaks keskse intriigi sõlmumisele traditsioonilises armastuskolmnurgas krahv Zedlau (**Ivo Kuusk** või **Mati Kõrts**), krahvinna Zedlau (**Helgi Sallo** või **Annika Tõnuri**) ja tantsijanna Franziska Cagliari (**Sirje Puura** või **Pirjo Levandi**) vahel äratas tähelepanu kõrvalliin — krahvi kammerteenri Josefi (**Alar Haak** või **Tõnu Kilgas**) ning õmblejanna Pepi (**Katrin Karisma** või **Margit Saulep**) armusuhe.

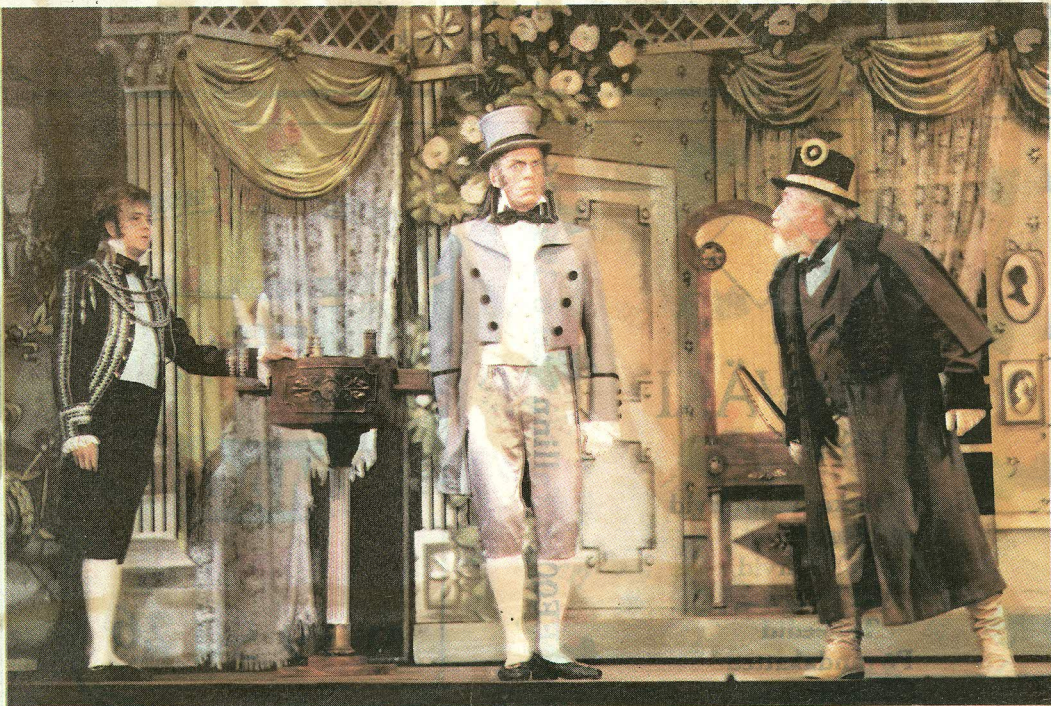
Alar Haagi Josefit võiks lugeda opereti parimaks karakterrolliks, seda nii sõnaliselt kui vokaalselt poolest lähtudes. Ka Margit Saulepi subretirooli oli õnnestunud, pakutud õmblejanna-kujus ühendatakse tabavasse kombinatsiooni lihtsameelsus, graatsia ning eneseuhkus, samuti avalduvad rollis näitlejanna suurepärased ba-

leriinivõimed. Võluva noore lauljanna ainsaks puuduseks jäi tema liiga nõrk hää, mille orkester paiguti suisa mattis.

Ivo Kuuse ümberkehastumine krahv Zedlauks läks vokaalselt igati korda, kuid tema enesereklaam vilunud Don Juanina jäi küll väheveenvaks.

Tantsijanna Franziska Cagliari ei olnud kummaski versiooni päris täiuslik. Pirjo Levandi tundus sobivat väga heaks ooperi-, kuid mitte operetprimadonnaks. Sirje Puura üliemotsionaalse mängumaneeri tagant aimus varjatud vulgaarsust, mis viitaks nagu paremini Franziska kui karuselliomaniku tütre päritolule. Arvestades Puura pikaegset lavakogemust jättis see siiski häirivalt forsseeritud mulje.

Helgi Sallo ja Annika Tõnuri tõlgendused olid samuti väga erinevad. Sallo krahvinna esines emalik-muretseva abikaasana (ehk on siin tegemist populaarse teleseriaali „Õnne 13” paratamatu mõjuga), kes tulnud Viini oma halvale teele satunud meest tagasi võitma. Tõnuri näis krahvinna osas tõeliselt rafineeritud seltskonnadaamina, kuid puudu jäi koket-

„Viini veri” balansseerib pikantse komöödia püürimail

budivõimividi!
batiir105T

kongressi

susest ja sarmist, mida leidis Sallo juures. Ilmelt sündinuks ideaalvariant kahepeale kokku, lisades mõne piisa kuuma Viini verd.

Mitmeid soliste kuulates oli üheks probleemiks halb artikulaatsioon, mille tõttu võis kaduma minna nii mõnigi kalambuur.

Maestro **Paul Mägi** ja tema assistendi **Erki Pehki** käe all mängiva orkestri koostöö lauljatega laabus üldjoontes ilusasti. Paul Mägi kindel ja ökonoomne dirigeerimismaneer sisendas orkestrile suurt vabadust, samas laskmata oma mängu nautivaid interpreete kontrolli alt välja. Ei ütleks, et Mägi ja tema assistendi töös kostnuks olulisi selgeltkuuldavaid erinevusi. Suurim põhjus, miks silm tuli kinni pigistada, oli vaskpillide ajutine halb häälestus.

Lavastuse dramaturgilist külge vaadeldes ei saa märkimata jätta Monika Wiesleri toetumist tantsulisele alusele. Tantsijakogemusega lavastaja tegutses enne Viini *Volksoperisse* tulekut ligi 14 aastat kooregraafina. Antud etenduses näib ta olevat ühendanud mõlemad valdkonnad, mis kompromissina moodustavad harmoonilise koosluse.

Kõik kolm vaatust algavad stseeniga, kus ballett ühendatud pantomiimiga. Esimeses on selleks komtesside tants paralleelselt näiliselt pühendunud poliitikategelaste laudkonnaga. Teise vaatuse avab lausa vapustavalt mõjuv visuaalne elamus — tardunud ballistseen keset luksuslikku interjööri. Sellele järgnenud tantsunumber lõpeb valgeis rõivais figuride grupiga, mis oma staatilisuses meenutab antiikskulptuuri. Lavale toodud koor funktsioneerib peamiselt dekoratsiooni laulva osana.

Lavastaja eksponeerib „tantsivat kongressi” publikule üleva ja säravana. Ka süžeeliselt muutub teine vaatust kõige pingelisemaks — on tekkinud palju intriige ning segamini läinud

Zedlau krahvipaar (Helgi Sallo ja Ivo Kuusk): emalik koketsus kontra väheveenev donžuanism

Fotod: H. Rospu

mõnedki vahekorrad, mis lähevad rahvapeol Hietzingis.

Monika Wiesleri üheks isikupäraseks jooneks on püüd esitada sündmusi naturaliseeritud kujul. Balansseerides pikantse komöödia piirimail ei mõju tema taotlused maitsetute banaalsustena, olgu tegemist kas või ropult söimava vori-mehega (**Kalju Karask** või **Tiit Tralla**) või vastandina peenutsevalt, kuid vigaselt kõneleva soldidses eas peaministriga (**Voldemar Kuslap**), kes etenduse jooksul oma ampuluaast väljumata ometi tüütuks ja igavaks ei muutu.

Kolmas vaatust loob mulje ehedast rahvapeost. Hietzingisse minek on küll rõhutatult koomiliselt lahendatud, kuid see ei vähenda stseeni usatavust.

Hietzingis/laval toimub kõike: pillimehed musitseerivad, rahvas laulab, tantsib ja viskab nalja ning on vaba ontlikkusekrambist. Täpselt samamoodi talitab mugavatesse lehtlatesse varjunud Viini koorekiht. Dramaturgilises plaanis peaks rahvapildustele järgnenud intriigide lahenedamine siin kulmineeruma ja nii juhtubki: saabub *happy end*, kus paarid teineteist leiavad.

Operett on see, mis toob rahva (muusika)teatrisse. Adresseerituna äärmiselt erineva maitsega publikule on sündinud žanr, milles leidub kõike — tõsielu, teravaid konflikte ja tervet huumorit.

MARI KOLLE